

підхід до сталого розвитку туризму має враховувати всі аспекти, пов'язані з автентичністю, економічною вигодою та соціальною відповідальністю, що забезпечить гармонійне співіснування культурної спадщини та сучасних вимог туристичного ринку.

Інформаційні джерела:

1. Zhang S., Liang J., Su X. Research on Global Cultural Heritage Tourism Based on Bibliometric Analysis. *Heritage Science*. 2023. Vol. 11 (1). URL: https://www.researchgate.net/publication/371953429_Research_on_global_cultural_heritage_tourism_based_on_bibliometric_analysis.
2. Про охорону культурної спадщини: Закон України. Документ 1805-III, редакція від 2.10.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>.
3. Кравченко К. А., Бабій К. В. Режими використання території пам'яток культурної спадщини в Україні та за кордоном. *Молодь: наука та інновації*: Матеріали XI Міжнар. наук.-техн. конф. (м. Дніпро, 22-24 листопада 2023 р.). У 2-х т. Дніпро : НТУ «Дніпровська політехніка», 2023. Том 1. 474 с. С. 206-207. URL: <https://rmv.nmu.org.ua/ua/arkhiv-zbirok-konferentsiy/molod-nauka-ta-innovatsii-2023/molod-2023-vol1.pdf>.
4. Дичковський С. І. Культурний туризм як сфера реалізації дозвілєвих технологій та віртуального досвіду. *Мистецтвознавчі записки*. 2019. № 36. С. 9-16. URL: <https://doi.org/10.32461/190653>.
5. Папп В., Котубей В., Грицько В. Культурний туризм як багатогранний феномен національної самоідентифікації. *Економічний форум*. 2022. Том 12. № 4. С. 48-57. URL: <https://e-forum.com.ua/uk/journals/tom-12-4-2022/kulturny-turizm-yak-bagatogranny-fenomen-natsionalnoyi-samoidentifikatsiyi>.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Муромцева Ю.І., канд. екон. наук, доц.

Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди

Забезпечення сталого розвитку стало однією з найважливіших задач сучасності, оскільки він передбачає гармонійне поєднання соціальних, економічних та екологічних процесів, тобто потребує комплексного підходу. Інноваційність і збалансованість у цій сфері набувають особливої значущості, оскільки вони спрямовані на досягнення довгострокового розвитку без шкоди для наступних поколінь.

Вивчення питань сталого розвитку суспільства в останні роки висвітлюють у своїх працях іноземні та вітчизняні вчені. Соціальний аспект сталого розвитку відбито у дослідженнях авторів: М. Кужелев, В. Федина, С. Стабіас [1] Є. Буряк, К. Редько, А. Чорновол, О. Орленко [4], Н. Гребенюк, М. Гузев, Б. Данилишин, Л. Мельник, В. Міщенко, Ю. Муромцева [2], М. Шапочка, В. Шевчук, Л. Шостак, та ін.

Соціальні аспекти сталого розвитку включають рівень освіти, здоров'я, зайнятості та соціальної захищеності населення. Успішний сталий розвиток

можливий лише за умов забезпечення рівного доступу до основних соціальних благ для всіх груп населення. Задоволення економічних і соціальних потреб суспільства можливе через реалізацію трудового потенціалу кожного члена суспільства. Реалізація трудового потенціалу населення це не просто працевлаштування, а з точки зору сталого розвитку – ефективно використання людських ресурсів для розвитку суспільства та економіки, процес, під час якого індивіди використовують свої знання, навички, досвід та фізичні можливості для виконання роботи та створення матеріальних і духовних цінностей.

На нашу думку, під час російсько-української війни та післявоєнної відбудови сталого розвитку Україна досягне шляхом вирішення проблеми реалізації трудового потенціалу, яка в свою чергу вимагає розв'язку демографічної проблеми країни.

Сьогодні процес старіння населення в Україні набуває дедалі гостріших форм, становлячи одну з найважливіших соціальних проблем. Зменшення народжуваності та еміграція працездатного населення призвели до значного зростання частки осіб пенсійного віку. Ці демографічні зрушення мають далекосяжні наслідки для економіки, соціальної сфери та політичної стабільності країни. Старіння населення в Україні є наслідком комплексу соціально-економічних та політичних чинників. Перехід до ринкової економіки супроводжується економічною нестабільністю та соціальними потрясіннями, негативно вплинув на демографічні показники. Так, за даними Державної служби статистики України [3] якщо у 1991 році в Україні показник загального навантаження на постійне працездатне населення віком 15-64 роки складав 507 непрацездатних осіб на 1000, поступово знижуючись до 421 особи на 1000 працездатних у 2012 році, то у 2022 році навантаження склало вже 483 особи. Хоча за весь період з 1991-2022 рр. навантаження на працездатне населення знизилося незначним чином, всього на 4,7%, то занепокоєння викликають саме зміни у структурі непрацездатних. Навантаження особами 0-14 років суттєво зменшилося за цей період: з 332 осіб у 1991 році до 221 особи у 2022 році (зменшення на 33,% за період); в той час як навантаження особами старше 65 років збільшувалося з 185 особи у 1991 році до 262 осіб у 2022 році (зростання на 41,6%).

Відбудова та розвиток країни створюють можливості для інновацій та нарощування трудового потенціалу населення. Отже, вирішення демографічних і разом з цим соціально-економічних проблем України потребує не екстенсивних методів вирішення, як то збільшення обсягів іноземних мігрантів чи механічне підвищення межі пенсійного віку, а інтенсивних, інноваційних рішень у цій сфері [2]. На нашу думку, основні джерела нарощування трудового потенціалу населення криються у підвищенні його якості, а його ефективному використанню допоможе державна політика в таких напрямках як:

- освіта й перекваліфікація громадян;
- підтримка підприємництва;
- цифровізація економіки;
- охорона здоров'я та соціальний захист населення;
- становлення та розвиток «срібної економіки»;

– іноземні інвестиції.

Для повної реалізації трудового потенціалу України мають діяти державні і недержавні програми перекваліфікації працівників в т.ч. літнього віку, які втратили роботу внаслідок війни або змін ринку праці; активізація STEM-освіти в Україні, яка забезпечить подальший інноваційний розвиток. На сьогодні цифрові та дистанційні методи навчання дають змогу реалізувати ці напрямки, як для молоді, так і для осіб старшого, передпенсійного віку, через застосування індивідуалізованого навчання - платформ для онлайн-навчання, що дозволяють кожному обирати курси відповідно до своїх інтересів та потреб ринку праці; дуальної освіти, яка поєднує теоретичне навчання в університетах та практичну підготовку на підприємствах, що дозволить студентам отримати актуальні знання та навички.

Для підтримки підприємництва і подальшої цифровізації в країні необхідно спростити процедури реєстрації бізнесу, активізувати програми кредитування та грантової підтримки для малого та середнього бізнесу; сприяти впровадженню цифрових технологій на українських підприємствах для підвищення їхньої конкурентоспроможності; застосувати гнучкі форми зайнятості – фрилансу, віддаленої роботи та інших нестандартних форм зайнятості. Також ці завдання включають будівництво і розвиток сучасної телекомунікаційної інфраструктури в усіх регіонах країни, підтримку IT-сектору через створення сприятливих умов для його розвитку та залучення іноземних інвестицій.

Завданнями соціального захисту мають бути інвестиції в охорону здоров'я для підвищення працездатності населення та подовження тривалості активного життя; розвиток освітніх закладів та іншої соціальної інфраструктури; запровадження програм підтримки сімей з дітьми, що дозволить жінкам швидше повертатися до роботи після декретної відпустки; програми повернення і підтримки громадян, які отримали тимчасовий притулок за кордоном.

З огляду на неминучі демографічні реалії, формування «срібної економіки», яка охоплює всі види економічної активності, пов'язані із задоволенням потреб людей похилого віку, створення нових ринків, продуктів та послуг, які відповідають потребам старшого покоління [1]. Для цього необхідно подолати стереотипи про старіння, стимулювати інновації в галузі технологій для старшого покоління, активно застосовувати автоматизацію та штучний інтелект, які знижують залежність від людських ресурсів у певних галузях.

Міжнародне співробітництво. Створення сприятливого інвестиційного клімату для залучення іноземних компаній. Співпраця з міжнародними організаціями та іншими країнами для обміну досвідом у сфері розвитку людського капіталу.

Реалізація цих заходів дозволить не тільки відновити економіку України після війни, але й створити нові можливості для розвитку та процвітання країни. Отже, для забезпечення сталого соціального зростання важливо забезпечити інвестиції у людський капітал. Сталий розвиток можливий лише за умови інноваційного підходу, гармонійного включення різних груп населення у соціально-економічне життя суспільства.

Інформаційні джерела:

1. Кужелєв М.О., Федина В.В., Стабіас С.М. «Срібна економіка»: соціальні аспекти та сталий розвиток/ Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Вип 17. Т.2. (2021). С. 227-235.
2. Муромцева Ю.І. Трансформації ринку праці в контексті наслідків повномасштабного російського вторгнення / Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці [електронне видання]: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, Ломжа - Харків, 14-15.03.2024. Том 2. С. 57-62
3. Населення України 2021. Демографічний щорічник. Державна служба статистики України. К. 2022. с. 46. Режим доступу: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/10/zb_nasel%20_2021.pdf
4. Соціально-економічні аспекти сталого розвитку України в умовах війни (євроінтеграційні аспекти)/ Буряк Є. В., Редько К. Ю., Чорновол А. О., Орленко О. В. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. Випуск 34/2022. С. 135-143

ВПЛИВ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ESG НА ФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Нагорна І.В., канд. екон. наук

*ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»*

Впровадження стандартів ESG (Environmental, Social, Governance) у фінансову звітність компаній є надзвичайно актуальною в сучасних умовах. Світовий бізнес дедалі більше звертає увагу на питання сталого розвитку, соціальної відповідальності та ефективного корпоративного управління. Це зумовлено зростаючою зацікавленістю інвесторів, які шукають можливості для стійких інвестицій і віддають перевагу компаніям, що демонструють турботу про довкілля, відповідальне ставлення до працівників і прозоре управління.

Впровадження ESG-стандартів вимагає зміни традиційних підходів до обліку та фінансової звітності. Замість фокусування виключно на фінансових показниках компанії тепер повинні враховувати вплив своєї діяльності на екологію, соціальне середовище та внутрішні процеси управління. Це дозволяє створити більш повну та достовірну картину діяльності бізнесу, що важливо для зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, партнерів, споживачів та регуляторів.

Інтеграція ESG-показників у фінансову звітність сприяє підвищенню прозорості та відповідальності бізнесу. Це не лише зміцнює довіру з боку інвесторів, але й відкриває нові можливості для залучення капіталу. Компанії з високими ESG-рейтингами розглядаються як менш ризиковані та більш стабільні, що робить їх привабливими для інвестиційних фондів та банків. Крім того, впровадження таких стандартів допомагає краще оцінити ризики,